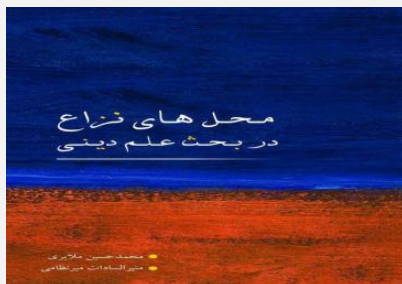

کتاب «محل های نزاع در بحث علم دینی» منتشر شد

کتاب «محل های نزاع در بحث علم دینی» نوشته محمدحسین ملایری و منیرالسادات میرنظامی پیرامون یکی از پربحث ترین و جنجالی ترین موضوعات روز، یعنی امکان یا امتناع علم دینی بحث می کند.

کتاب «محل های نزاع در بحث علم دینی» نوشته محمدحسین ملایری و منیرالسادات میرنظامی پیرامون یکی از پربحث ترین و جنجالی ترین موضوعات روز، یعنی امکان یا امتناع علم دینی بحث می کند.

به گزارش خبرنگار مهر، هرچند که شروع جدی مناقشات و مناظرات، حول محور علم دینی از اوایل دهه هشتاد آغاز شد، اما همچنان با گذشت بیش از یک دهه، این موضوع از داغ ترین و جنجالی ترین موضوعات حال حاضر مجامع علمی و دینی کشور است. اما در میان سیل انبوهی از مقالات و سخنرانی ها و مناظرات و جنگ و جدل های متداول، محمد حسین ملایری که کارشناس ارشد فلسفه اسلامی است و دکتری تخصصی فلسفه غرب دارد به همراه منیرالسادات میرنظامی به تالیف و گردآوری کتابی روی آورده اند که همانطور که از نامش پیداست به بررسی دقیق نقاط متنازع فیه در باب علم دینی می پردازد.

ابتدا با نگاهی به پشت جلد کتاب چنین می خوانیم که: «پس از انقلاب اسلامی و کنار گذاشته شدن شماری از اساتید دانشگاه ها، رویکرد جدید با این مضمون که "غرب را بخوانیم تا بتوانیم از آن فراتر برویم" در محیط های آکادمیک شکل گرفت. به طور همزمان در حوزه ها نیز این رویکرد جاری شد که "چگونه با غواصی در بحر فلسفه اسلامی، جواهراتی بیابیم که دست مایه ای ناب برای علم ورزی فراهم آوریم؟" رویکرد نخست گونه ای علم ورزی بومی را هدف گرفت و رویکرد دوم (با دوگرایش نوصدرایی) علم دینی را غایت مطلوب خویش ساخت.»

از عنوان کتاب و این توضیح کوتاه در پشت جلد و همچنین با مطالعه مقدمه می توان دریافت که رویکرد کتاب به مقوله علم دینی، از منظر بدیع و متفاوت است و بدون اینکه بخواهد به طور مشخص به رد یا اثبات این گزاره بپردازد و خود را در زمره موافقان یا مخالفان قرار دهد، بیشتر سعی دارد که تحلیلی درست از فضای منازعات و درگیری های مخالفان و موافقان ارائه دهد و به کنکاش و ریشه یابی دقیق علل مباحثات و مناقشات در این حوزه بپردازد.

بر این پایه ابتدا در مقدمه کتاب رویکردهای کنونی را به این موضوع در حال حاضر به سه تقسیم می کند؛

الف) پیروان تفکر تحلیلی؛ که قاطعا مراتب مخالفت خود و ضرورت کفایت مناظرات را اعلام می نمایند.
 ب) موافقان علم دینی (که عمدتا از حوزه ها می آیند)، که مراتب موافقت خود و ضرورت تاسیس چنین علمی به نحو عاجل را اعلام می نمایند.
 ج) نامل گرایان که قائلند مخالفت قاطع مخالفان و موافقت عاجل موافقان، از منظر فلسفی (به ویژه از منظر فلسفه علم) در شرایط حاضر صحیح نیست و پاسخ به چنین سوالاتی تنها در پس یک دوره بلنمدت از مناظرات فلسفی می تواند جواد بیابد و نمی توان به سبک و سیاق کارشناسان فوری که در رسانه های متداول، برای همه چیز پاسخ قطعی و درمان شفابخش دارند، با آن مواجه شد.

در این کتاب آوردگاه های مناظرات در بحث علم دینی در دوازده بخش تقسیم بندی شده و مولفان مدعی اند که مرور آرای موافقان و حتی مخالفان علم دینی گویای آن است که اساتید یا اصلا متوجه این موارد نشده اند یا اگر شده اند به گونه ای نادگریرانه از کنار آنها گذر کرده اند.

شرح و بسط مفاهیم مذکور در دوازده فصل که عمدتا محل نزاع است بدین شرح است؛

- ۱- درباره رئالیسم
- ۲- درباره صدق و معیارهای آن
- ۳- در باره مطلق گرایی و نسبی گرایی
- ۴- درباره عینیت باوری
- ۵- درباره عقلانیت

- ۶- درباره ماهیت علم و تئوری
- ۷- ماهیت علوم اجتماعی
- ۸- درباره نسبت دنیای طبیعی و اجتماعی و واقعیت
- ۹- درباره نقش ارزش ها در علوم
- ۱۰- اعتباریات علامه طباطبایی
- ۱۱- درباره جامعه شناسی در ایران
- ۱۲- تحلیلی شماری از دیدگاه ها در باب علم دینی.

در مقدمه کتاب اشاره می شود که اکثر این موضوعات مفاهیمی پرچالش هستند و دیدگاه های متفاوت و گاه متناقضی را رقم زده اند و اظهار نظر در خصوص علم دینی، چه در جهت موافقت و چه در جهت مخالفت بدون اتخاذ موضع و دیدگاهی روشن و واضح در مورد این مفاهیم، امکان پذیر نیست، چراکه اگر به آنها پرداخته نشود، نظریه ممکن است مبتلا به آفتی شود که در سده های میانه «اسکولاستیسیسم» خوانده می شد.

در نهایت کتاب پس از بسط و تاویل این مفاهیم در فصل پایانی به تحلیل شماری از دیدگاه ها در باب علم دینی پرداخته و ناظر بر تقسیم بندی که در مقدمه کتاب آورده است، ابتدا مروری فلسفی بر آرای شماری از مخالفان علم دینی از جمله عبدالکریم سروش و مصطفی ملکیان داشته و علل مخالفت آنان را مورد کنکاش قرار داده و سپس نگاهی بر آرای شماری از موافقان علم دینی از جمله؛ محمدتقی مصباح یزدی، عبدالحسین خسرو پناه، حسین بستان و محمدمهدی میرباقری انداخته است. و دست آخر به بررسی آراء و دیدگاه های تامل گرایان در این زمینه پرداخته که از آن میان می توان به بررسی دیدگاه های حمید طالب زاده، حمید پارسانیا و سیدحسن نصر اشاره کرد.

در مجموع با خواندن و مرور ۱۲ فصل کتاب که مشخصا به محل های نزاع در بحث علم دینی اشاره می کند و هر کدام از این مفاهیم را مورد ریزبینی و دقت نظر قرار می دهد، می توان دست کم به متر و معیاری در این حوزه دست یافت که با آن، عیار هر سخن و نظریه ای را در باب علم دینی سنجید و تنها نظرات دقیق و با پشتوانه قوی فلسفی و عقلی را پذیرفت و مورد مذاقه قرار داد؛ چرا که به قول هرمان ملویل، نویسنده نامدار امریکایی؛ «تنها غواصان فکری از همان آغاز به اعماق فرورفته و با چشمانی خون آگین بالا آمده اند.»

کتاب «محل های نزاع در بحث علم دینی» نوشته محمدحسن ملایری و منیرالسادات میرنظامی، توسط نشر پنگان در ۳۱۸ صفحه و با قیمت ۱۵۰۰۰ تومان در بازار نشر عرضه شده است. علاقه مندان برای تهیه این کتاب می توانند با شماره ۸۸۸۰۶۴۱۹، انتشارات پنگان تماس بگیرند و یا به نشانی فروشگاه مرکزی موسسه انتشارات حکمت، واقع در خیابان انقلاب، ابتدای خیابان ابوریحان، شماره ۹۴، تلفن ۶۶۴۱۵۸۷۹ مراجعه کنند.